

Tartu Ülikooli romanistika osakond koostöös Euroopa Liidu tõukefondi ning Prantsuse Kultuurikeskusega Tallinnas korraldab

Rahvusvaheline konverentsi

FIKTSIOON JA KUJUTLUSLIKUD PILDID: TÜPOLOOGIA NING FUNKTSIOONID

4.-5. aprillini 2008

Tartu Ülikoolis

Wolfgang Iser pakub raamatus *Lugemisakt (Der Akt des Lesens)* välja lugemise fenomenoloogia ja näitab, kuidas laused, mis defineerivad või kirjeldavad maailma, tekitavad lugejas kujutluspilte. Ta märgib, et pilt on kujuteldava objekti avaldumisvorm. Nõnda vastavad lausungitele, mis kirjeldavad või määratlevad jutustatavat maailma, lugeja kujutluslikud pildid. Need kujutluslikud pildid ongi konverentsi uurimisobjektiks.

Kui kirjeldused, mille peamiseks ülesandeks on maailma kujutada, moodustavad taolise teemapüstituse juures kahtlemata olulise uurimisvälja, pole need siiski ainsad elemendid, mis lugeja kujutluslikel pildidel võimaldavad tekkida. Nii osalevad ka tekstis esinevad väited, hüpoteesid, küsimused jm kujuteldava maailma loomisel. Konverentsi eesmärgiks on kaardistada erinevaid tekstielemente, mille abil luuakse kujuteldavat maailma ja uurida nende toimemehhanisme.

Selleks, et jõuda kujutluslike piltide loomismehhanismide võimaliku tüpoloogiani, tuleks esmalt määratleda usaldusväärsed määratluskriteeriumid. Seega võib jälgida mitmeid erinevaid tasandeid:

- Kas on olemas tekstuaalsed tunnused või nende kombinatsioonid, mis võimaldavad kujutluslikke pilte tekitavaid lausungeid üles leida? Kas tuleks

arvesse võtta süntaktilisi, grammatikalisi, stilistilisi tunnusoone? Kas nad on erinevad žanriti, ajastuti?

- Kas diegeetiliselt seisukohalt on olemas eelispiirkondi? Kuidas avaldub kujutuspiltide loomine kirjeldustes, kõrvalepõigetes, dialoogides, tegelase sisevaatluses, sissejuhatavates osades?

Samuti huvitab meid, kuidas osalevad kujutuspildid jutustatava maailma loomisel. Ka siin on mitu erinevat uurimisvaldkonda:

- Milline on kujutluslike piltide roll? Luua reaalsusefekt, kujutada, tekitada mõtteid?
- Kas diakroonilised või translingvistilised uuringud võivad avalikuks teha tähelepanuväärseid arenguid? Kas kujutuspiltide abil luuakse tõlgetes teistsugune kujuteldav maailm? Millised on erinevused?
- Millised on kujutuspiltide erinevused eri kirjandusliikide korral? Milline on kujutuspiltide koht teatris? Mille poolest erineb see, mida vaataja näeb, sellest, mis tekib tema kujutluses, mõtetes?
- Mil määral lugejale esitatavad kujutuspildid kirjandusteoses vastavad sellele maailmale, mida loob teose faabula? Ehk teisisõnu: kas lugejas tekkivad kujutuspildid on kooskõlas kujutatava maailma väärtustega?
- Kas on võimalik kujutuspiltide uurimisega mõelda teose võimaliku fiktsionaalsuse üle?

Meid huvitavad eelisjärjekorras teoreetilised, võrdlevad ning teemakäsitluselt kitsaid ajaloolisi ning kultuurilisi piire ületavad ettekanded.

Ettekande pealkiri ning umbes 250 sõna pikkune lühitutvustus tuleb saata enne 31. detsembrist 2007 aadressile tlepsoo@ut.ee või berengere.voisin@ut.ee Vastuse annab teaduskomitee pärast kõikide ettepanekute läbivaatamist umbes 15. jaanuariks 2008.

Korraldab komitee: Bérengère Voisin ja Tanel Lepsoo

Teaduskomitee: Bérengère Voisin, (Tartu Ülikool), Tanel Lepsoo (Tartu Ülikool), Daniel Mortier (Roueni Ülikool), Françoise Lavocat (Pariisi VII ülikool).

Töökeeled on eesti ja prantsuse keel. Konverentsil kindlustatakse sünkroontõlge eesti ja prantsuse keelde.

Ettekannete pikkuseks on 20 minutit.

Konverentsi korraldab Tartu Ülikooli romanistika osakond.